

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2016-10-20

Avfallsplan för Stockholm 2017–2020

Svar på remiss från avfallsnämnden

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till avfallsplan för Stockholm 2017–2020.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Pär Dahlqvist
avdelningschef

Sammanfattning

Avfallsnämnden har utarbetat ett förslag till avfallsplan för Stockholm 2017–2020. Förslaget är i stort en revidering av nu gällande plan men med högre ambitioner. Avfallsplanens fyra huvudmål ansluter till stadens miljöprogram och några delmål och åtgärder återfinns i båda programmen.

Förvaltningen anser att det är en framåtsträvande plan och det är utmärkt att den har en koppling till Stockholms stads miljöprogram. Delmål som förvaltningen har rådighet över kommer att föreslås inkluderas i nämndens verksamhetsplan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi, stadsmiljö och strategi.

Bakgrund

Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha en avfallsplan som omfattar allt avfall i kommunen – både det som kommunen har ansvar för och övrigt avfall.

Syftet med den avfallsplan som avfallsnämnden nu föreslår, och som ska ersätta den nuvarande, är att ha en samlad strategi för Stockholms stads och andra aktörers arbete inom avfallsområdet. Det gäller planering av nya områden, prövning av bygglov, tillsyn av miljöfarlig verksamhet och för hur invånarna och verksamheterna i staden ska hantera sitt avfall. Tyngdpunkten i planen ligger på hushållsavfall men den innehåller också mål som omfattar övrigt avfall.

Avfallsnämnden har remitterat förslaget för yttrande senast den 31 oktober. Förslaget kommer sedan att åter behandlas i avfallsnämnden och sedan skickas vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Remissen i sammanfattning

Stockholm är en av de fem snabbast växande regionerna i Europa. Det ställer stora krav på tydlighet och långsiktighet i planeringen av avfallshanteringen. I början av 1900-talet slängde varje invånare 25–30 kilo avfall per år. Idag har mängden ökat till 500 kilo. Avfallsområdet regleras och vägleds på EU-nivå samt nationell, regional och lokal nivå. Eventuella lagförändringar på avfallsområdet kan komma att påverka avfallsplanen, framför allt om insamlingsansvaret för förpackningar och tidningar förändras.

Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål:

- Avfall från boende och verksamma i staden minskar och det som ändå uppkommer tas om hand resurseffektivt.
- Avfall som kan vara skadligt för människa eller miljö förebyggs och hanteras säkert.
- Avfallshanteringen anpassas till människan.
- Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering.

Under varje mål ges en vision för hur det ska se ut år 2040. Huvudmålen har brutits ned till mer detaljerade delmål för åren 2017–2020. Till delmålen är åtgärder kopplade som bidrar till att målen uppnås. Målen har koppling till Stockholms stads miljöprogram. Avfallsplanen är i stort en revidering av den nuvarande planen.

Under de flesta delmålen redovisas vad avfallsnämnden ska göra för att uppnå delmålet. Där andra nämnder och bolagsstyrelser har rådighet är det viktigt att delmålen arbetas in i respektive verksamhetsplan och redovisas i verksamhetsberättelser. Avfallsnämnden gör en fördjupad avstämning av planen efter halva planperioden.

Planen ska bidra till en positiv utveckling för boende och verksamma samt miljön i staden. Vissa av planens åtgärdsförslag kan innebära ökade kostnader för både Stockholms stad, fastighetsägare och andra aktörer jämfört med idag.

Mål 1

Avfall från boende och verksamma i staden minskar och det som ändå uppkommer tas om hand resurseffektivt

Stockholms stad strävar efter att flytta avfallet uppåt i enlighet med EU:s avfallshierarki där förebyggande av avfall står högst upp i trappan följt av återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och längst ner deponi.

Kommunerna har idag få verktyg för att direkt påverka flödena av avfall i samhället. Inom den egna verksamheten har dock Stockholms stad en viktig roll i arbetet med att minska avfallsmängderna och vara föregångare.

Delmål

Övergripande mål: Mindre än 250 kilo mat- och restavfall per person och år vid 2020 års utgång.

- 1.1 Stadens invånare och verksamhetsutövare känner till hur de kan minska sin avfallsmängd.
- 1.2 Avfall förebyggs och en större andel produkter och material återanvänds.
- 1.3 Mer material sorteras ut för återvinning.

- 1.4 Förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av bygg- och rivningsavfall ökar.
- 1.5 Mängden textil i hushållsavfallet minskar.
- 1.6 Minst 70 procent av matavfallet samlas in för rötning med biogasutvinning och näringsåterförsel.
- 1.7 Minst 40 procent av fosfor i avlopp tas till vara och återförs som växtnäring till åkermark.
- 1.8 Nedskräpning i stadsmiljön minskar.
- 1.9 Uppkomsten av marint skräp minskar.

Mål 2

Avfall som kan vara skadligt för människa eller miljö förebyggs och hanteras säkert

Med skadligt avfall avses här både sådant avfall som klassificeras som farligt i avfallsförordningen och övrigt avfall som på grund av innehåll eller egenskaper kan orsaka skada på människa eller miljö. Som exempel kan nämnas spillolja, överbliven målarfärg, elavfall, uttjänta batterier och läkemedelsrester.

Delmål

- 2.1 Alla i staden vet vad som är farligt avfall och var det ska lämnas.
- 2.2 Andelen farligt avfall och elavfall i soppsäsen är mindre än 0,3 procent med nedåtgående trend.
- 2.3 Farligt avfall i bygg- och rivningsavfall hanteras på rätt sätt.

Mål 3

Avfallshanteringen anpassas till människan

Avfallshanteringssystemen ska fungera bra för alla de människor som är involverade. Hela hanteringskedjan ska präglas av en god arbetsmiljö, hänsyn till den omgivande miljön och till avfallslämnarna, från det att avfallet uppkommer via insamlingen till att det slutligen omhändertas och behandlas.

Delarna som behandlas under detta mål är:

- Kunskap och förståelse.
- Tillgänglighet och användbarhet.
- Arbetsmiljö.

Delmål

- 3.1 Information och återkoppling är centrala för en väl fungerande avfallshantering.
- 3.2 Systemen för avfallshantering är enkla, har god tillgänglighet och är trygga att använda.
- 3.3 Systemen för avfallshantering erbjuder en god arbetsmiljö.
- 3.4 Avfall till återbruk och materialåtervinning ska kunna lämnas till insamling utan bil.

Mål 4**Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering**

I takt med att stadens befolkning växer förväntas även mängden avfall som ska tas om hand öka. Den tätbebyggda staden i kombination med att de moderna systemen för avfallshantering ofta har ett stort behov av plats för till exempel sortering medför att det blir svårare att finna ytor.

Delmål

- 4.1 Vid ny- och ombyggnationer beaktas avfallsfrågorna redan vid den inledande planeringen.
- 4.2 Vid förtätning övervägs helhetslösningar för avfallshanteringen som täcker både ny och befintlig bebyggelse.
- 4.3 Mark i staden ska kunna användas för avfallsrelaterad verksamhet.
- 4.4 Hänsyn tas till den omgivande miljön vid insamling och hämtning av avfall.
- 4.5 Nya tekniklösningar prövas och utvecklingen av systemen för insamling och behandling fortsätter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Den föreslagna avfallsplanen är en omarbetad version av nuvarande plan men har fler delmål och högre ambitioner för några av delmålen. Förvaltningen anser att det är en ambitiös plan och det är utmärkt att den har en koppling till Stockholms stads miljöprogram för 2016–2019.

Avfallsplanens fyra huvudmål ansluter till miljöprogrammet och en del åtgärder återkommer i båda programmen. Förvaltningen kan medverka till att uppfylla vissa av delmålen och de kommer därför, med tillhörande åtgärder, att föreslås inkluderas i kommande verksamhetsplan.

Avfall ska förebyggas och en större andel material och produkter ska återanvändas. Förvaltningen bör kunna skapa förutsättningar för återbruk av inventarier med mera. Exempelvis kan det göras inom arbetsmarknadsverksamheten där reparation av möbler och andra ting kan utföras.

Vad som är bäst för miljön kan ibland vara svårt att avgöra. En konflikt som kan uppstå är när vitvaror byts ut i verksamheterna till fördel för energisnåla alternativ och detta ses som klimatinvesteringar. Vitvarorna byts ut trots att de är fullt funktionella och flera års livslängd återstår.

Källsortering finns inom förvaltningens verksamheter men det är inte alltid vi har rådighet över avfallshanteringen. Där vi själva styr över hanteringen kan källsorteringen förbättras.

Målet att minst 70 procent av allt matavfall ska återvinnas är en god ambition men det är ett mycket högt uppsatt mål. Idag är det långt till det nu gällande målet om 40 procents återvinningsgrad. Förvaltningens verksamheter kan agera förebild för insamlandet av matavfall. Redan idag har de flesta förskolor utsortering av matavfall för biologisk hantering. I lunchmatsalen på förvaltningskontoret finns sedan flera år avfallskvarnar. Övriga verksamheter med rådighet över sin avfallshantering kan sannolikt öka sin andel.

Förvaltningen är positiv till att krav ställs på utsortering av matavfall vid större evenemang. Vid evenemang sker frekvent tömning av avfall vilket gör att det finns förutsättningar för att det ska fungera. I den offentliga miljön i övrigt ser vi svårigheter vid exempelvis badplatser och parklekar. Det blir små mängder som töms och miljönyttan blir obefintlig om en bil ska komma och hämta avfall frekvent.

Rena och välskötta grönområden ökar tryggheten i stadsdelsområdet. Flexibilitet när det gäller städinsatser ökar nöjdheten hos invånarna. Badplatserna är områden där städfrekvensen anpassas efter vädret. Vid perioder av vackert och varmt väder städas badplatserna därför varje dag.

Om allmänheten har klagomål på städning eller annat i utemiljön är det enkelt att anmäla till Stockholms stad via olika kanaler. För en enklare och effektivare åtgärdshantering är det en fördel för

förvaltningen om synpunkterna lämnas och hanteras på ett enda ställe, exempelvis i Synpunktsportalen.

Fastighetsägare bör ordna grovsoprum och om det inte går att utföra kan det lösas med en mobil station några gånger per år. Det måste vara möjligt att lämna grovsopor utan att ha tillgång till bil.

Avfallsnämnden vill att antalet hämtställen för latrin ska minskas ytterligare. Det berör främst koloniföreningar och båtklubbar. Farsta har fem koloniområden och samtliga har latrinabonnemang. Förvaltningen har inte något emot att latrinhämtning fasas ut men kan konstatera att varken koloniföreningarna eller förvaltningen kan finansiera vattentoiletter. Förvaltningen får in cirka 40 000 kronor per år i arrendeavgifter. För att lösa problemet måste investeringsmedel tillföras.

När detaljplaner skickas ut på samråd är avfallshanteringen ofta bristfälligt beskriven. Hur avfallshantering ska lösas har stor betydelse för tillgänglighet, den lokala trafiksituationen och annat. Det är önskvärt med större krav på fastighetsägare att det finns en acceptabel lösning för hanteringen av matavfall, källsortering och grovsopor när planarbetet har nått till samråd.

Bristen på upplagsplatser för snö är ett återkommande problem. Konflikter uppstår om ekologiska värden, transporter med mera. Festivaler, konserter och liknande skulle eventuellt kunna dela platser med snöupplag då verksamheterna sker under olika årstider. Men det förutsätter att man i exempelvis översiktsplanen reserverar markområden för detta.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Avfallsnämndens förslag till avfallsplan för Stockholm 2017–2020